

Representantforslag nr. 92

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen

Dokument nr. 8:92 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Vigdis Giltun og Jan-Henrik Fredriksen om fri etablerings- og refusjonsrett for psykologer og psykiatere med autorisasjon

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne viser til Dokument nr. 3:5 (2008–2009), Innst. S. nr. 189 (2008–2009) om Riksrevisjonens undersøkning av spesialisthelsetenesta sitt tilbud til voksne med psykiske problem. Det blir i denne rapporten tegnet et bilde av tilbudet til voksne med psykiske lidelser som bekymrer forslagsstillerne.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at tilgangen på psykolog- og psykiaterhjelp ikke er god nok i Norge. Dette viser seg blant annet i form av lange ventelister. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til dagens system hvor refusjonsrett henger sammen med avtaleinngåelser i form av avtalehjemler med kommuner og helseforetak.

Ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) ble det i fjerde kvartal 2007 utført 5 300 årsverk av psykologer. 3 800 av årsverkene ble utført i helse- og sosialsektoren. 2 400 av disse årsverkene var sysselsatt i spesialisthelsetjenesten. I tillegg hadde 550 psykologer driftsavtale med de regionale helseforetakene. Totalt i alle landets kommuner var antall psykologårsverk 129 i fjerde kvartal 2007. Det er, slik forslagsstillerne ser det, viktig med lavterskeltilbud og kort ventetid for pasienter med psykiske lidelser. Tilgangen på adekvat og god hjelp på et lavest mulig nivå er den beste måten å forebygge og forhindre alvorligere lidelser på et senere tidspunkt. Norsk psykologforenings president Tor Levin Hofgaard uttalte nylig at

det var behov for 500 nye psykologer i kommunene de kommende årene for at tilbudet til voksne med psykiske lidelser skulle bli av en akseptabel standard.

Følgende sto å lese i pressemeldingen fra Norsk psykologforening:

"Helseminister Bjarne Håkon Hanssen har understreket at det er et helt uakseptabelt lavt antall psykologer i kommune-Norge. Moderate beregninger fra Norsk Psykologforening viser at det vil være behov for minst 500 nye psykologer i kommunene i årene som kommer, dersom myndighetene skal nå målet om å utbygge et godt og forsvarlig helsetilbud til voksne med psykiske lidelser, sier psykologforeningens president Tor Levin Hofgaard i forbindelse med at Norsk Psykologforening markerer sitt 75 års jubileum den 17. april."

I Den norske legeforenings register er det pr. 3. mars 2009 registrert 1 431 personer med godkjent spesialitet i voksenpsykiatri og 250 personer i barne- og ungdomspsykiatri. I september 2008 var det 1 129 yrkesaktive leger under 70 år med godkjent spesialitet i psykiatri. I Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefordelings database er det pr. 1. januar 2008 registrert 1 180 stillinger for psykiatere (896 overleger og 284 praktiserende avtalespesialister).

550 privatpraktiserende kliniske psykologer har driftsavtale med helseforetakene, slik at nærmere 80 prosent av de som arbeider i helsesektoren, arbeider i eller etter avtale med helseforetakene. Antallet driftsavtaler har vært stabilt de siste 5–6 årene, mens antall årsverk for psykologer hvor helseforetakene er arbeidsgiver, økte med 16 prosent i perioden 2005–2007.

Ifølge SSB er det 275 driftsavtaler med privatpraktiserende spesialister i psykiatri (2007). Tallet i Nasjonalt råd for spesialistutdanning av leger og legefordelings database er 284 pr. 31. desember 2008,

og disse har i snitt 60 prosent stillingsbrøk, dvs. totalt 171 årsverk. Dette tallet har vært ganske stabilt de siste årene, mens veksten i antall årsverk for psykiatere og utdanningskandidater i sykehus har vært nærmere 9 prosent i perioden 2005–2007.

Verdens helseorganisasjon, WHO, antar at psykiske plager innen noen år vil utgjøre det største helseproblemet i vår del av verden. Forslagsstillerne mener dette viser at det er stort behov for å tilrettelegge for god tilgang til disse helsetjenestene, på et så tidlig tidspunkt som mulig.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at tilgangen på psykisk helsevern til enhver tid må være av en god og adekvat standard. Det er etter forslagstillernes mening viktig at pasienter som får henvisning til psykolog eller psykiater, skal få tilbud om behandling raskt. Vi leser stadig om pasienter som venter flere måneder og over et år på psykologtime hvis de ikke betaler behandlingen selv. Dette viser at man må styrke det offentlig betalte tilbudet ved å gi refusjonsrett til psykologer og psykiatere som i dag kun behandler mot privat betaling. Psykisk sykdom er, slik forlagsstillerne ser det, i stor grad avhengig av at kvalifisert hjelp gis så raskt som mulig. For å gi et bedre tilbud til psykisk syke, og for å unngå klasse-skille ved at kun de med økonomi til selv å betale får hjelp tidlig, er det viktig at pasientene får benytte seg av den kapasitet som finnes i Norge.

Dagens system med avtalehjemler for psykologer og psykiatere sørger ikke, slik forlagsstillerne ser det, for at den hele og fulle kapasitet på dette området benyttes.

Forslagsstillerne er videre av den oppfatning at opptrappingsplanen for psykisk helsevern ikke har gitt de resultater som er ønsket med hensyn til måloppnåelse på en rekke områder. Det vises i denne sammenheng til Fremskrittspartiets merknader i forbindelse med behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 11 (2008–2009), hvor dette er omtalt nærmere.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at pasienter med behov for psykiske helsetjenester i altfor stor grad ikke får nødvendig hjelp. Det vil videre være nærliggende å anta at det er en sammenheng mellom sykefravær, trygdeytelser og skatteinngang til staten. Psykiske lidelser er også i økende grad årsak til varig uførhet. I forbindelse med psykisk helsevern og manglende kapasitetsutnyttelse vil forlagsstillerne påpeke at det sannsynligvis vil være svært positivt økonomisk å redusere ventetidene for pasienter som er avhengige av disse tjenestene. Det påpekes videre at lidelsene som de enkelte pasienter og pårørende har knyttet til manglende behandling i denne diagnosekategorien, er av et betydelig omfang. Forslagsstillerne er av den oppfatning at dagens system med avtalehjemler for psykologer og psykiatere som er knyttet opp til refusjonsretten, ikke bidrar til en positiv utvikling på dette feltet.

Forslagsstillerne mener det mest hensiktsmessige ville vært en ordning der psykologer og psykiatere med autorisasjon ble gitt fri etableringsrett, samt refusjonsrettigheter. Dette vil medføre at pasienter som har rett til og behov for behandling får kortere ventetid, og det vil forhindre et klassedelt helsevesen. Slik forlagsstillerne ser det, vil det totale helseregnskapet også bli positivt ved at folk får bedre psykisk helse slik at de kan delta aktivt i samfunnet.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen sørge for fri etableringsrett og refusjonsrett for alle psykologer og psykiatere med autorisasjon.

29. april 2009